

Гайд глибинного інтерв'ю з регіональними експертами в сфері надання послуг протидії ТБ та COVID-19

Тема: «Вплив COVID-19 на виявлення випадків інфікування на туберкульоз»

Список скорочень для модератора

- ВООЗ** — Всесвітня організація охорони здоров'я
- ГФ** — Глобальний фонд для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією
- DOT** — (directly observed treatment) лікування під безпосереднім наглядом
- ЄС** — Європейський Союз
- ЗОЗ** — заклад охорони здоров'я
- КТ** — комп'ютерна томографія
- ЛТБІ** — латентна туберкульозна інфекція
- МБТ** — (Mycobacterium tuberculosis complex) група мікобактерій, які викликають туберкульоз
- МОЗ** — Міністерство охорони здоров'я
- МРТ** — магнітно-резонансна томографія
- МЛС** — туберкульоз із множинною лікарською стійкістю
- НСЗУ** — Національна служба здоров'я України
- НУО** — неурядова організація
- ПСС** — психологічний і соціальний супровід пацієнтів, хворих на ТБ
- РОГК** — рентгенологічне обстеження грудної клітки
- ТБ** — туберкульоз
- GeneXpert-MTB/RIF** — молекулярно-генетичний тест для виявлення ТБ
- COVID-19** — скорочена назва хвороби, яку спричинює коронавірус SARS-CoV-2
- MSF** — Médecins Sans Frontières (Doctors without Borders) «Лікарі без кордонів»
- VOT** — (video observed treatment) лікування під безпосереднім наглядом за допомогою відеофіксації
- USAID** — (United States Agency for International Development) Агентство США з міжнародного розвитку

Добрий день! Мене звуть _____. Я представляю компанію «Оперативна соціологія». Для ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» ми проводимо дослідження впливу Covid-19 на виявлення випадків інфікування на туберкульоз. Ми просимо Вас взяти участь у цьому інтерв'ю, оскільки в результаті дослідження ми хочемо отримати відомості, що допомогли б покращити реагування на надзвичайні ситуації в майбутньому. Через це ми б хотіли краще зрозуміти Ваш досвід надання протитуберкульозних медичних послуг до та під час пандемії Covid-19.

[Надати форму письмової інформованої згоди та отримати згоду]

ЗНАЙОМСТВО

1. Скажіть, будь ласка, як можна до вас звертатись?
2. Який у вас досвід роботи в сфері надання послуг протидії ТБ та/або Covid-19?
3. Які саме послуги протидії ТБ Ви надаєте?

Ми почнемо нашу розмову з загальної оцінки протитуберкульозних медичних послуг та Ваших спогадів про діагностику, лікування та профілактику ТБ, а також догляд та підтримку людей, які хворіють на ТБ до початку пандемії Covid-19.

ДОСВІД НАДАННЯ ПРОТИТУБЕРКУЛЬОЗНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ ДО ПОЧАТКУ ПАНДЕМІЇ COVID-19 (ДО БЕРЕЗНЯ 2020 р.)

1. Чи можете Ви назвати перелік протитуберкульозних медичних послуг у Вашому ЗОЗ до початку пандемії Covid-19? Чи вважаєте цей перелік достатнім у Вашому ЗОЗ? Чи помічали Ви, що якісь послуги потрібні пацієнтам, але з якихось причин були недоступні? Якщо «так», то які саме? Що саме є перешкодою? Хто і як її міг би усунути?
2. Як Ви оцінюєте якість протитуберкульозних медичних послуг, які надав Ваш ЗОЗ до початку пандемії Covid-19?

**Для модератора: якість послуг – мається на увазі повнота та рівень послуг, що унормовані стандартами медичної допомоги, клінічними протоколами, СОП, іншими інструктивними документами.*

3. Чи були якісь фінансові труднощі, перешкоди в наданні протитуберкульозних медичних послуг у Вашому ЗОЗ? Мова йде про забезпечення процесу надання послуг всім необхідним – тестами, медичними препаратами для лікування ТБ та супутніх захворювань, медичними препаратами для профілактики та лікування небажаних явищ, розхідними матеріалами, медичною та комп'ютерною технікою тощо? Якщо «так», то чого це стосувалося та як часто траплялося?
4. Чи були якісь організаційні труднощі (наявність відповідальної особи/осіб, визначених наказом закладу, менторська підтримка з боку обласного та/або національного рівня, забезпечення нормативно-правовою документацією, проведення тематичних тренінгів тощо) в наданні протитуберкульозних медичних послуг? Чи вистачало у Вашому ЗОЗ медичного персоналу для надання необхідних ТБ-послуг вчасно і всім, хто того потребував?
5. Яким чином надавались послуги догляду та підтримки пацієнтів, які хворіють на ТБ? Чи виникали у Вас проблеми з пацієнтською дисципліною? Які причини її погіршення Ви знаєте? Чи потребували Ваші пацієнти мотивації не полишати процес лікування? Як Ви підтримували зв'язок з пацієнтами? Чи мали Ви змогу надавати телеконсультації за потреби пацієнта?
6. На який період видавались протитуберкульозні препарати пацієнтам та яким способом (пацієнти самостійно забирали їх на сайті, препарати доставлялись силами соціальних працівників, кур'єром/поштою, забирала близька людина пацієнта тощо)?

ДОСВІД НАДАННЯ ПРОТИТУБЕРКУЛЬОЗНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ З ПОЧАТКОМ ПАНДЕМІЇ ТА ВПЛИВ COVID-19 НА РАННЄ ВИЯВЛЕННЯ ТБ

1. Чи змінилось щось в процедурі надання протитуберкульозних медичних послуг з початком пандемії Covid-19 у Вашому ЗОЗ? Що саме?
2. Чи вплинула пандемія на кількість виявлених випадків ТБ (нові та рецидиви) у Вашому ЗОЗ? Якщо так, то як саме змінилась і що вплинуло на ці зміни?
3. Як би Ви оцінили епідеміологічний вплив карантинних заходів на захворюваність на ТБ? Чи змінилась, на Вашу думку, під час пандемії кількість випадків передачі ТБ?

4. Чи вплинула пандемія на терміни встановлення діагнозу ТБ у пацієнтів? Якщо так, то як саме?

(зондувати - чи були затримки в проведенні лабораторних тестів на ТБ і ускладнення з доступом до рентгенологічної діагностики під час пандемії? Якщо так, які були причини цього та шляхи вирішення?)

5. Якщо говорити про практику сімейних лікарів, інфекціоністів, то чи вплинула пандемія Covid-19 на перелік послуг із виявлення ТБ, профілактики та діагностики, алгоритм надання цих послуг і Ваш звичайний графік роботи? Якщо так, то як саме?
6. А як щодо лікарів-фтизіатрів, пульмонологів? Чи вплинула пандемія на перелік послуг із діагностики та лікування ТБ, алгоритм їх надання і Ваш звичайний графік роботи? Якщо так, то як саме? Яким чином впроваджувались заходи із відстеження, обстеження та профілактичного лікування контактних осіб з вогнищ ТБ-інфекції? Чи не ускладнились з пандемією можливості пройти обстеження на ТБ та перенаправлення пацієнта з ТБ для взяття на облік та отримання відповідної медичної допомоги?
7. Чи вплинула пандемія на поведінку пацієнтів з ТБ, які вже перебувають на обліку? Чи потребували вони додаткових консультацій, обстежень? Чи посилила пандемія рівень вибуття пацієнтів з процесу лікування, втрату зв'язку з ними та регулярного контролю за їх станом?
8. Як Ви підтримували зв'язок із пацієнтами під час пандемії? На який період видавались протитуберкульозні препарати пацієнтам з березня 2020 року та яким способом (пацієнти самостійно забирали їх в ЗОЗ, препарати доставлялись силами соціальних працівників, кур'єром/поштою, забирала близька людина пацієнта тощо)?
9. Можете розказати, чи був у Вас досвід роботи з цифровими технологіями підтримки прихильності пацієнтів до лікування? Якщо так, опишіть його, будь ласка.
10. Як змінилось фінансування заходів із виявлення і лікування ТБ під час пандемії?
11. Чи була потреба під час пандемії в залученні додаткового персоналу для роботи з пацієнтами з Covid-19 та в програмах протидії ТБ? Якщо так, то як саме вона задовольнялась? Чи був залучений Ваш ЗОЗ до заходів із профілактики емоційного вигорання лікарів в умовах посилення навантаження через пандемію? Якщо так, то в яких формах навчання Ви та Ваші колеги брали участь і як Ви можете оцінити їхній ефект?
12. Чи отримували Ви або медичний персонал Вашого ЗОЗ якусь інформаційну і методичну допомогу щодо підтримки безперервності надання основних послуг пацієнтам з Covid-19 або ТБ під час пандемії? Якої ще допомоги потребували фахівці первинної ланки медичної допомоги, інфекціоністи, пульмонологи, фтизіатри тощо з виявлення та лікування ТБ, щоб впоратись із викликами пандемії?
13. Чи можете Ви виокремити пов'язані з пандемією Covid-19 зміни у Вашій роботі, які позитивно вплинули на боротьбу з ТБ? Чи відомі Вам приклади успішного подолання перешкод у виявленні та лікуванні людей із захворюванням на ТБ в Україні, які створила пандемія Covid-19? Якщо так, то які саме? Можете про них розповісти?

ОЦІНКА ПОТОЧНОЇ СИТУАЦІЇ У СФЕРІ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ТБ

1. Опишіть, будь ласка, яким чином наразі відбувається робота з людьми з груп високого ризику розвитку ТБ та людьми з ймовірним ТБ на рівні Вашого ЗОЗ.

- a. Чи затверджений на рівні Вашого ЗОЗ клінічний маршрут пацієнта з ТБ? Який алгоритм дій медичного працівника він передбачає?
 - b. Як би Ви описали ставлення пацієнтів із симптомами та/або ознаками ТБ до обстеження та лікування? Наскільки свідомо вони дотримуються рекомендацій лікаря?
 - c. Скільки часу в середньому займає обстеження пацієнта з ймовірним ТБ відповідно до діагностичного алгоритму? Чим це зумовлено?
 - d. Чи можете Ви розповісти про те, які заходи щодо активного та пасивного виявлення ТБ наразі, на Вашу думку, здійснюються не в повному обсязі або мають переривання?
2. Чи вважаєте Ви наявний наразі алгоритм виявлення та діагностики ТБ ефективним? Чи всі його необхідні складові враховані?
 3. Чи є на базі Вашого ЗОЗ лабораторія з діагностики ТБ, яка здійснює молекулярно-генетичні дослідження мокротиння методом GeneXpert? Якщо ні, то послугами якої лабораторії Ви користуєтесь?

(зондувати – чи існують якісь складнощі із скеруванням зразків мокротиння на молекулярно-генетичні дослідження мокротиння методом GeneXpert? Яким чином налагоджено транспортування зразків мокротиння до найближчої лабораторії з мікробіологічної діагностики ТБ? Скільки часу це займає? Чи використовується досі мікроскопія мокротиння в якості первинного діагностичного тесту для виявлення людей, які хворіють на ТБ?)

**для модератора – мікроскопія застарілий метод*

4. Пандемія триває третій рік. Чи вирішилися проблеми, які виникли з початком пандемії? Якщо так, то які та як саме? Чи є наразі перебої із витратними матеріалами для діагностики ТБ, лікарськими засобами для лікування та профілактики ТБ?
5. Чи застосовуються наразі у Вашому ЗОЗ нові підходи у наданні протитуберкульозних медичних послуг з урахуванням досвіду роботи в умовах локдауну (наприклад, розміщення у ЗОЗ більшого запасу тестів, ліків, інших товарів медичного призначення, використання телемедицини та цифровий моніторинг прийому ліків тощо)?
6. Чи організований у Вашому ЗОЗ онлайн-запис пацієнтів для відвідування закладу? Якщо так, то як би Ви оцінили його ефективність? Чи використовуються в процесі виявлення і лікування ТБ ще якісь програми, цифрові інструменти комунікації лікарів між собою та з пацієнтами?
7. Як часто пацієнти мають відвідувати ЗОЗ для отримання ліків та контрольних обстежень (щодня, щотижня, щомісяця тощо)?
8. Що б Ви назвали основними чинниками, які наразі заважають якісному виявленню ТБ і наданню протитуберкульозних послуг?
9. Коли виникають проблеми доступу до медичних послуг людей із захворюванням на ТБ, то яка участь пацієнтів у їх вирішенні? А родичів і друзів пацієнтів? Медичних працівників? Керівництва та адміністрації медичних закладів? Пацієнтських організацій? Інших громадських організацій?
10. Чи проводяться і якщо так, то як часто, навчання для медичних працівників щодо питань профілактики, діагностики та лікування ТБ?
11. Чи є потреба в залученні додаткового персоналу для впровадження заходів з протидії ТБ на рівні Вашого ЗОЗ?

ВПРОВАДЖЕННЯ БІЛАТЕРАЛЬНОГО СКРИНІНГУ ДВОХ ІНФЕКЦІЙ: ТБ ТА COVID-19

1. Чи є у Вашому ЗОЗ досвід застосування алгоритму білатерального (двонаправленого) скринінгу ТБ і Covid-19? Якщо так, то який алгоритм дій він передбачає та як Ви оцінюєте його ефективність? На Вашу думку в яких випадках доцільно проводити обстеження на ТБ у пацієнтів з підтвердженим Covid-19? Чи насторожені лікарі інфекціоністи/сімейні лікарі/пульмонологи щодо ТБ у пацієнтів з підтвердженим Covid-19?
2. Чи відомо Вам про застосування білатерального скринінгу ТБ і Covid-19 для раннього виявлення ТБ в інших ЗОЗ?
3. Чи знайомі Ви зі світовим досвідом інновацій у питанні білатерального (двонаправленого) скринінгу ТБ та Covid-19? Якщо так, то з яких джерел?
4. Як Ви оцінюєте перспективи впровадження білатерального (двонаправленого) скринінгу ТБ/Covid-19 у Вашому ЗОЗ та в Україні в цілому? Чи помітні певні позитивні зрушення у питанні ефективності раннього виявлення ТБ при застосуванні білатерального скринінгу?

ВПЛИВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ НА НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ТБ

1. З якими основними складнощами чи проблемами в забезпеченні заходів протидії ТБ Ви зіткнулись від початку повномасштабного вторгнення росії?
2. Чи помітили Ви, що в пацієнтів з'явилась потреба в нових послугах або консультаціях? Якщо так, то яких саме і з чим, на Вашу думку, це пов'язано? Що є перешкодами для надання нових послуг чи консультацій? Як їх можна усунути?
3. З початком війни, чи вистачало у вашому ЗОЗ медичного персоналу для вчасного надання послуг всім, хто їх потребував?
4. Як зараз Ви підтримуєте зв'язок із пацієнтами? Наскільки це змінилось із початком війни? Як відбувається комунікація з пацієнтами, які виїхали зі свого населеного пункту? Чи були у Вас запити на надання пацієнтам консультацій дистанційно?
5. З початком війни чи звертались Ваші пацієнти по підтримку і мотивацію не переривати процес лікування?
6. Як наразі йдуть справи із забезпеченням пацієнтів препаратами для лікування?
7. Як Ви оцінюєте повноту і рівень послуг для людей, хворих на ТБ, які Ваш медичний заклад надає під час війни?
8. Як Ваш ЗОЗ вирішує проблему забезпечення безперервності терапії та її контрольованості в умовах війни?
9. Чи існують проблеми, які стосуються профілактики, діагностики і лікування ТБ в Україні у зв'язку з вторгненням росії, про які ми не поговорили, але Вам важливо це зробити?

ПОБАЖАННЯ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Що, на Вашу думку, є найбільш дієвим способом виявлення пацієнтів із ТБ на ранніх стадіях?
2. Як, на Вашу думку, можна покращити та вдосконалити роботу з раннього виявлення ТБ, полегшити і спростити доступ до тестування на ТБ та алгоритм / маршрут обстеження? Які ресурси для цього потрібні (інформаційні, зокрема)?
3. Як можна забезпечити сталість послуг у сфері протидії ТБ, враховуючи виклики сьогодення?
4. Чи існують проблеми, які стосуються профілактики, діагностики і лікування ТБ, про які ми не поговорили, але це є важливим?

[Дякуємо за участь]

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

